

Musih Tedji

Xaviere

Deze
brieven
eindigen in
tranen

'Xavieres debuuu schildert een portret van verdriet – in het bijzonder de pijn van het queer-zijn in een niet-tolerante samenleving. Een diep-tragische roman, een getuigenis van onrecht, corruptie en geweld.' – **Booklist**

'Een prachtig, teder en oprecht verhaal over liefde en de verwoestende gevolgen van een wereld die niet iedereen accepteert.' – **JJ Bola**

'Een prachtig en hartverscheurend debuut.' – **Kelechi Okafor**, auteur van *Edge of Here*

'Een teder en ontroerend portret van verboden verlangens. In haar heldere proza beschrijft Xavieres de verwoestende en tegelijkertijd verlossende kracht van de liefde.' – **Chukwuebuka Ibeh**, auteur van *Blessings*

Musih Tedji Xaviere (1989) is geboren in Njinikom in Kameroen, en woont nu in Groot-Brittannië. Haar debuutroman, *Deze brieven eindigen in tranen*, werd bekroond met de Pontas Prize en de JJ Bola Emerging Writers Prize, en werd in het Nederlands vertaald door Lara Visser.

Aangrijpend verhaal over een onmogelijke liefde in Kameroen

Bessem ziet Fatima voor het eerst op het voetbalveld en het is liefde op het eerste gezicht. Eén speelse knipoog van Fatima en Bessem weet dat haar leven nooit meer hetzelfde zal zijn. In Kameroen, een land waar relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht strafbaar zijn, is een gezamenlijke toekomst voor de twee jonge vrouwen uitgesloten. Wanneer Fatima wordt opgepakt bij een politie-inval in een homobar, verdwijnt ze vervolgens spoorloos. Bessem blijft ontredderd achter.

Dertien jaar later is Bessem hoogleraar aan de universiteit. Wanneer ze een gemeenschappelijke vriendin van vroeger tegenkomt, begint Bessem aan een zoektocht naar haar verloren liefde.

Deze brieven eindigen in tranen is het tragische liefdesverhaal van een christelijk meisje met een rebels hart en een moslimmeisje dat een dubbelleven leidt.

'Een intelligent, geraffineerd boek dat niet alleen over seksualiteit, homofobie en traditionele genderrollen gaat, maar ook over de erfenis van het kolonialisme in West-Afrika [...] Xavieres levendige en ontroerende debuutroman is een doorslaand succes.'

– Kirkus Reviews

OXFAM Novib

9 789083 440927

MUSIH TEDJI XAVIERE

Deze brieven eindigen in tranen

Vertaald door Lara Visser

UITGEVERIJ ORLANDO | OXFAM NOVIB

© 2024 Musih Tedji Xaviere

Oorspronkelijke titel *These Letters End in Tears*

Oorspronkelijke uitgever Catapult, New York

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van
Pontas Literary & Film Agency

© 2024 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv,
Amsterdam en Lara Visser

Omslagontwerp Mariska Cock

© Omslagbeeld Sybille Sterk / Arcangel Images

© Foto auteur Caleb Kusi

Uitgave in samenwerking met Oxfam Novib

Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 978 90 834409 2 7

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

I

Ik kan me geen tijd in mijn leven herinneren waarin ik niet voor iets op de vlucht was. Vaak is het deze stad waarvoor ik vlucht, bang dat ik geworteld zal raken in vuiligheid in een deel van Kameroen waaruit niets en niemand ooit ontsnapt. Ik vrees dat deze stad me zal veranderen in iets wat ik niet ben: gewoon. Een wezen dat louter bestaat om te overleven.

Ik wist al op jonge leeftijd dat ik anders was. Ik had ongebruikelijke dromen. Mijn prins veranderde in een prinses terwijl hij door het gangpad naar me toe liep. De gasten, die eerst vrolijk waren, schudden afkeurend hun hoofd en liepen weg. Maar ik was verblind door de gedaanteverandering voor me. Dit waren afwijkende fantasieën die geheim moesten worden gehouden en die vanzelf zouden verdwijnen als ik me concentreerde op normale gedachten. Vanaf dat moment begon ik maskers te dragen. Voor elke gelegenheid had ik er een, maar het masker dat ik het vaakst droeg was dat van 'ongecomplieerd', 'gehoorzaam' en 'goedgemanierd'. Ik liet mijn moeder zelfs mijn persoonlijkheid bepalen: draag dit, loop zo, wat zullen de mensen wel niet zeggen. Ik was voortdurend bang om een teleurstelling te zijn.

Als ik jou, Fatima, niet was tegengekomen, zou ik op deze manier zijn blijven leven, en veroordeeld zijn geweest tot een leven in verborgenheid. Dan had ik me niet kunnen voorstel-

len dat alles in slechts een paar seconden van saai in levendig kon veranderen, of dat mijn buik kon kriebelen alsof er duizend vlinders in rondfladderden. Het was op een dag in augustus 2002 dat ik je voor het eerst zag. Het was een van die grijze dagen waarop er van zonsopgang tot zonsondergang zware wolken boven de aarde hingen zonder dat er een druppel regen uit viel. Het leek alsof de stortbuien van juli de lucht van al het vocht hadden beroofd, waardoor augustus permanent somber was en geen tranen meer had om te vergieten.

Ik was gewend geraakt aan een gevoel van leegte vanbinnen, een bodemloze holte die wachtte om gevuld te worden. Ik werd wakker met dat gevoel, liep er de hele dag mee rond en ging ermee naar bed. Het leven voelde eentonig aan; ik ging naar school, zat de lessen uit, alleen maar om dezelfde routine de volgende dag te herhalen. Het leek alsof er twee wezens in mij huisden: het ene was tevreden met de verveling en het andere was voortdurend op zoek naar iets opwindends. Als ik haar het zwijgen probeerde op te leggen door vast te houden aan mijn routine en het leven dat mijn moeder voor me had uitgestippeld, maakte ze óns dagenlang verdrietig. Ik volhardde ondanks het feit dat ik met mezelf overhoop lag en hoopte dat er snel iets voorbij zou komen wat de moeite waard was om voor te leven.

We waren bij de Ayababeek, op dat kale stuk grond dat jij en je vrienden een voetbalveld noemden; een rechthoekige strook tussen een maisveld en een vervallen gebouwencomplex dat ooit een school was. Ik herinner me die dag alsof het gisteren was. Het was het moment waarop mijn wereld een duidelijke vorm kreeg, het moment waarop de twee stemmen in mijn hoofd stil werden en mijn dolende ziel vond waar ze

naar op zoek was geweest. Je droeg dat lelijke sportshirt waar je zo gek op was – dat vaalblauwe met gaten in de linker-schouder – en rende met een horde stuntelige jongens op je hielen achter een bal aan. Jij was de bliksem en de jongens waren de wolken die achter je aan joegen, maar je nooit raakten. Je was geweldig, een wezen dat verscheurd werd tussen zachtheid en hardheid. Je was precies zoals ik me had voorgesteld.

Ik geloof dat ik die dag mijn gestreepte jumpsuit droeg, die met knopen in de taille en een borstzakje. Je was dol op dat pak. Je zei dat het me een zandloperfiguur gaf. En je ging expres achter me lopen, zodat je naar mijn kont kon kijken, ook al wist je dat ik me er ongemakkelijk door voelde. Je had een speels karakter, Fati. Ik hoop dat het leven dat niet van je heeft afgenomen. De jumpsuit is inmiddels versleten, net als dat blauwe shirt, maar ik heb hem bewaard. Ik haal hem af en toe tevoorschijn en druk mijn gezicht in de stof, om mezelf eraan te herinneren dat ik me onze tijd samen niet alleen maar heb ingebeeld.

De tijd leek stil te staan toen ik je die eerste keer zag, Fati. De donkere wolken trokken zich heel even terug en er viel een enkele zonnestraal op je. Ik voelde alles in en om me heen tot leven komen. Ik ontwaakte op een manier waar ik geen woorden voor had.

Je zag me eerst niet, dus ik bleef daar staan en keek toe. Je team, elk van jullie met een grimmig gezicht, stond in verdediging samengepakt voor het doel van bamboestokken, dat diep in de grond gestoken was en het zonder net moest stellen. Je was zo gefocust, alsof je leven ervan afhing probeerde je te voorkomen dat de bal in het doel ging. En hoewel je de enige vrouw op het veld was, leek je onaangedaan, volkomen

op je gemak in die omgeving. Dat bewonderde ik aan je, de manier waarop je jezelf liet gelden, alsof de wereld aan je voeten lag, ongeacht wat anderen ervan dachten.

Toen ik daar zo stond, helemaal in jouw ban, zag ik niet dat de bal van het veld vloog, in mijn richting. Het lot moet een rol hebben gespeeld in de gebeurtenissen die daarop volgden: de bal landde voor mijn voeten, waardoor jij naar me toe kwam. Plotseling was je binnen handbereik, knap en prachtig, met een gespierd lichaam, een gladde donkere huid als een palmpit-schaal, slechts één tint donkerder dan die van mij, glanzend van het zweet. In allebei je wenkbrauwen zat een snee. Het meest fascinerende aan je lichaam was je borst, die net zo plat was als die van een jongen. Later kwam ik erachter dat je binders droeg om je borsten plat te drukken omdat je er neerslachtig van werd. Van dichtbij zag ik hoe bijzonder je ogen waren: ze hadden de kleur van omgewoelde aarde met een ring van fonkelend goud rond de pupillen. Het leek alsof ze dwars door mijn masker heen keken, en dat vond ik ontwapenend.

Je glimlachte en bekeek me van top tot teen, waarbij je je blik veel te lang op mijn mond en borsten liet rusten. Ik friemelde met mijn vingers en keek naar mijn voeten. En toch voelde ik me intens tot je aangetrokken. Iets aan je uitstraling voelde vertrouwd, alsof ik je al kende.

Met een schuin knikje spoorde je me aan de bal aan je door te geven, ook al kon je er zelf prima bij. Ik stond je waarschijnlijk dom aan te gapen. Maar hoe kon ik je niet aangapen, Fati, toen je me betoverde met die blik en die lippen... Mijn god! Je lippen: rozebruin en perfect geproportioneerd, je bovenlip iets donkerder dan je onderlip. Ze krulden omhoog in een asymmetrische lijn als je glimlachte, en dan werden de kuiltjes in je wangen dieper. In de loop der tijd kwam

ik erachter dat je lippen net zo zondig waren in hun daden als ze eruitzagen.

Ik probeerde mijn voeten in beweging te krijgen en de bal door te geven, maar ze verroerden zich niet. Je zette een stap dichterbij en mijn hart maakte een sprongetje. Ik ving een zweempje zweet vermengd met rozenolie op toen je je vooroverboog naar de bal. Het was een bedwelmende geur. Bij elke beweging straalde je charme uit, Fati. Achter ons stonden je teamgenoten ongeduldig te roepen omdat ze door wilden met het spel, maar je negeerde hun geroep en bleef gewoon staan, terwijl je de bal van de ene naar de andere hand liet gaan zonder mijn blik los te laten.

Toen knipoogde je naar me, en ik besepte dat ik jarenlang een essentieel puzzelstukje had gemist. Het klinkt misschien als een cliché, maar ik wist dat ik de ware had gevonden. Dat mijn leven nooit meer hetzelfde zou zijn. Maar voordat ik een samenhangende zin kon formuleren was je alweer terug op het veld. Misschien was dat maar goed ook, want als ik toen iets had gezegd, zou ik mezelf vast voor schut hebben gezet.

Maar jij, Fati, was zoals ik later zou ontdekken een plaaggeest. Je wist wat voor effect je op me had en daar speelde je mee. Ik bleef rondhangen tot de wedstrijd voorbij was en ik een van de weinige mensen was die nog over waren rond het voetbalveld. Ik wilde dat je me opmerkte, maar je weigerde mijn kant op te kijken, weigerde oogcontact te maken. Het was bijna alsof je er alles aan deed om me te negeren. Ik was niet zo zelfverzekerd als jij. Ik kon niet zomaar op je afstappen en je aandacht opeisen. Mensen zoals wij leren de signalen zo goed mogelijk op te vangen, maar er is altijd de vrees dat je de situatie verkeerd inschat en je de verkeerde persoon benadert, en zo ontmaskerd wordt.